

Nâng cao ý thức học tập môn Giáo dục thể chất cho sinh viên Trường Đại học Trà Vinh

Kiên Hậu*, Nguyễn Hoàng Thanh*

*Bộ môn GDTC, Khoa Khoa học Cơ bản, Trường Đại học Trà Vinh

Received: 08/3/2024; Accepted: 12/3/2024; Published: 19/3/2024

Abstract: Physical education in school is one of the very important educational activities. Physical education not only improves health but also trains discipline, a healthy lifestyle, and helps children develop comprehensively. However, physical education in high schools today still has many issues that need to be discussed and considered thoroughly. In particular, the issue of awareness and responsibility of students in the process of studying physical education still has many shortcomings that greatly affect the learning results as well as the quality of education and training of the school.

Keywords: Physical education; awareness; student; university

1. Đặt vấn đề

Ý thức là giai đoạn đầu của tư duy, là nấc thang biểu hiện sự chuyển hóa về chất trong nhận thức của mỗi sinh viên (SV) về nhiệm vụ của bản thân đối với nhiệm vụ học tập. Đặc biệt trong giai đoạn hiện nay, với sự xâm nhập của các hệ tư tưởng ngoại lai, lối sống thực dụng đã tác động tới một bộ phận không nhỏ giới trẻ, đã và đang gây ra những trở ngại lớn trong ý thức của SV. Thực trạng đó đặt ra thách thức đối với quá trình giáo dục, đào tạo. Dạy học không chỉ đơn thuần dừng lại ở truyền thụ tri thức mà phải là một quá trình tổng thể, bao hàm đức - trí - thể - mỹ; Giúp SV phát triển toàn diện, có đầy đủ kỹ năng, kỹ xảo, sức khỏe, thể chất đáp ứng được yêu cầu nhiệm vụ sau này của bản thân.

Giáo dục thể chất (GDTC) là môn học có tính chất đặc thù riêng. Để nâng cao chất lượng môn học đòi hỏi các cấp, cơ quan, khoa và bản thân mỗi SV phải có nhận thức đúng đắn, hành động kiên quyết, khắc phục khó khăn để từng bước đáp ứng được đòi hỏi của môn học. Đề ra các giải pháp khoa học trong việc giáo dục nâng cao ý thức cho SV Trường Đại học Trà Vinh (ĐHTV) hiện nay đối với môn học GDTC là một vấn đề bức thiết để SV nhận thức đúng về môn học, từng bước tiếp cận, nâng cao trình độ, tư duy, hoàn thiện phẩm chất, nhân cách của bản thân.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Quan niệm về GDTC và thực trạng ý thức học tập môn GDTC của SC Trường ĐHTV

* Giáo dục thể chất

Theo Luật Thể dục, thể thao, Điều 20 quy định: "GDTC là môn học chính khóa thuộc chương trình GD nhằm cung cấp kiến thức, KN vận động cơ bản

cho người học thông qua các bài tập và trò chơi vận động, góp phần thực hiện mục tiêu GD toàn diện".

Như vậy: GDTC bao gồm dạy học động tác và GD các chỉ tiêu thể lực (TCTL). Đó là quá trình tiếp thu có hệ thống những cách thức điều khiển động tác, vốn KN, kỹ xảo cần thiết cho cuộc sống và những tri thức chuyên môn. Nội dung đặc trưng của GDTC gắn liền với trí dục, đạo đức, mỹ dục và GD lao động.

* Ý thức học tập môn GDTC của SV

Ý thức trong quá trình học tập nội dung GDTC của SV Trường ĐHTV là một bộ phận đặc thù trong tổng thể quá trình GDĐT, phản ánh quá trình tiếp cận và hoàn thiện trình độ, tư duy, thể chất của bản thân trước, trong và sau quá trình học tập môn GDTC. Sự hình thành và phát triển ý thức của SV đối với môn học GDTC phụ thuộc vào rất nhiều các yếu tố khác nhau như:

Đặc điểm tự ý thức của SV: Đó là ý thức và sự tự đánh giá của SV về hành động, kết quả tác động của mình, tư tưởng, tình cảm, tác phong đạo đức, hứng thú, động cơ của hành vi, hoạt động, là sự đánh giá toàn diện về bản thân và vị trí trong cuộc sống.

Hoạt động học tập và nghiên cứu của SV: Hoạt động học tập ở đại học là hoạt động tâm lý của SV được tổ chức một cách độc đáo, nhằm mục đích có ý thức là chuẩn bị cho SV trở thành người chuyên gia phát triển toàn diện và có trình độ nghiệp vụ cao.

Động cơ học tập của SV: Động cơ là cái vì nó mà người ta hoạt động để đạt mục đích đã định. Động cơ học tập của SV cũng được xem là sự vật, hiện tượng kích thích, thúc đẩy SV học tập để nắm vững tri thức, KN nghề nghiệp và phát triển nhân cách. Bắt nguồn từ 2 nguồn gốc:

Nguồn gốc bên ngoài: Đó là mong đợi gia đình, nhà trường, xã hội, địa vị cá nhân.

Nguồn gốc bên trong: Xuất phát từ nhu cầu hiểu biết hoàn thiện tri thức, hứng thú học tập.

Dựa vào mục đích học tập của SV, các nhà nghiên cứu cho thấy, ở SV hiện nay có rất nhiều động cơ học tập, có thể chia làm 5 loại:

Thứ nhất, động cơ xã hội: SV thể hiện ý thức về các nhu cầu, lợi ích của xã hội, về các mục đích và chuẩn mực xã hội.

Thứ hai, động cơ nghề nghiệp: SV mong muốn nắm được nghề nào đó, hứng thú với nghề đã chọn và có khả năng sáng tạo nghề nghiệp.

Thứ ba, động cơ nhận thức: Thể hiện ở chỗ SV có nhu cầu học tập để nâng cao sự hiểu biết, hoàn thiện bản thân.

Thứ tư, động cơ tự khẳng định mình: SV có ý thức về năng lực của mình và muốn thể hiện được khả năng đó trong quá trình học tập.

Thứ năm, động cơ vụ lợi: SV học tập để mong có địa vị xã hội, có mức lương cao.

*** Ý thức học tập môn GDTC của SV Trường DHTV**

Về điều kiện bảo đảm

Số lượng đội ngũ giảng viên GDTC trong những năm qua luôn được duy trì và được chuẩn hóa về trình độ. GV bộ môn GDTC đều có tinh thần trách nhiệm cao, nhiệt tình, yêu nghề. Tuy nhiên, với xu thế ngày càng phát triển của nhà trường, lực lượng giảng viên môn GDTC còn mỏng, vì vậy, việc bảo đảm giảng dạy cho SV còn rất nhiều những bất cập, khó khăn.

CSVC, dụng cụ học tập cũng là yếu tố quan trọng tác động trực tiếp đến hiệu quả, chất lượng đào tạo. Trong những năm vừa qua, nhà trường luôn quan tâm và trang bị CSVC, các trang thiết bị - dụng cụ học tập GDTC cho GV và SV sử dụng, song chưa đáp ứng được nhu cầu thực tế giảng dạy. Mặc dù CSVC phục vụ công tác GDTC được BGH nhà trường quan tâm đầu tư, tuy nhiên, để phục vụ giảng dạy cho SV toàn trường thì vẫn chưa đáp ứng nhu cầu sử dụng.

Ý thức của SV

Tác giả sử dụng PP điều tra xã hội học với số lượng phiếu phát ra là 500 phiếu. Kết quả như sau: (Bảng 1)

STT	Nội dung	Số lượng	Tỷ lệ (%)
1	Nhận thức của SV về môn học GDTC		
	Rất cần thiết	85	17
	Cần thiết	300	60
	Bình thường	75	15
	Không cần thiết	40	8

2	Mức độ hài lòng của SV đối với môn học GDTC		
	Rất hài lòng	145	29
	Hài lòng	255	51
	Bình thường	75	15
	Không hài lòng	25	5
3	Mức độ rèn luyện thể thao của SV như thế nào		
	Thường xuyên	137	27,4
	Thỉnh thoảng	223	44,6
	Không luyện tập	140	28

Qua Bảng 1 cho thấy, nhận thức của SV về mức độ cần thiết đối với môn GDTC tương đối cao, đạt mức 60%, thông qua đó cũng cho thấy những hữu ích của môn học này đối với việc đảm bảo chất lượng trong quá trình học tập nghiên cứu. Song bên cạnh đó vẫn còn 15% cho rằng bình thường và 8% cho rằng không cần thiết.

Về mức độ rất hài lòng và hài lòng của SV đối với môn học GDTC là đến 51%. Tuy nhiên, vẫn còn 5%, SV đánh giá không hài lòng đối với môn học này. Điều đó cho thấy cần nâng cao hơn nữa chất lượng GD, chất lượng CSVC cũng như chất lượng giờ giảng để giảm thiểu những đánh giá không tốt của SV.

Về mức độ rèn luyện thể thao của SV, SV tham gia luyện tập thể thao rất thấp 27,4%; trong khi đó thi thoảng lên đến 44,6% và không luyện tập là 28%. *Bảng 2: Kết quả tự đánh giá của SV về ý thức luyện tập thể chất (với 500 SV)*

TT	Nội dung	Có		Không	
		SL	%	SL	%
1	SV có tìm hiểu về tầm quan trọng của môn GDTC	377	75,4	123	24,6
2	SV tự giác rèn luyện trong các buổi học để có thể hoàn thành tốt nhất môn học	251	50,2	249	49,8
3	Ngoài giờ học SV có tham ra luyện tập theo các bài học của môn GDTC	123	24,6	377	75,4
4	SV có tham gia cá câu lạc bộ để có thể rèn luyện thể chất ngoài giờ học	250	50	250	50
5	SV nhận được những tác động tích cực mang lại từ các môn học GDTC đối với quá trình học tập nghiên cứu tại trường	398	79,6	102	20,4

Bảng 2 cho thấy, ý thức của SV tương đối tốt khi tích cực tìm hiểu về môn học cũng như tác động của môn học GDTC đối với quá trình học tập của SV.

Điều này cho thấy công tác truyền thông về ý nghĩa và tầm quan trọng của môn học này đang được nhà trường thực hiện tương đối tốt, lượng thông tin đến được với SV tương đối đầy đủ. Tuy nhiên, công tác tuyên truyền cần nỗ lực hơn nữa để SV thấy được những tác động tích cực, giảm thiểu số lượng SV cho rằng môn học này không tác động tốt đối với thể chất của SV (20,4%) như hiện nay.

2.2. Biện pháp nâng cao ý thức học tập môn GDTC cho SV Trường ĐHTV

2.2.1. Nâng cao tính chủ động linh hoạt kiến thức của SV trong quá trình học tập

Trước hết, trong quá trình lên lớp và các buổi ngoại khóa, GV cần thường xuyên nhắc nhở, định hướng cũng như trao đổi với SV để giúp SV hiểu rõ ý nghĩa vai trò của quá trình đào tạo môn học, tăng cường tính tự học và tập luyện. Hướng dẫn SV thực hiện các yêu cầu của giờ học và chủ động để SV phát biểu ý kiến và thảo luận nhóm, GV có nhiệm vụ giải đáp thắc mắc. Giao các nhiệm vụ, yêu cầu để SV làm chủ trong các hoạt động tập luyện thi đấu môn chuyên ngành. Tiêu chí đánh giá giải pháp Số buổi nhắc nhở, trao đổi với SV Số lần SV phát biểu, trình bày trong giờ. Tăng cường năng lực thực hành cho SV. Đây là một trong những nội dung quan trọng giảng dạy môn GDTC.

Cần tăng thời lượng thực hành trong giờ học chính khóa. GV nên tăng thời lượng thực hành, giảm thời lượng lý thuyết, sử dụng nhiều các trò chơi vận động, trò chơi thi đấu để tạo không khí tích cực tập luyện. Hàng tháng tổ chức giải đấu nội bộ cho SV, khuyến khích SV đạt giải được cộng điểm ưu tiên vào điểm thi kết thúc học phần.

2.2.2. Nâng cao năng lực sư phạm cho giảng viên GDTC

Nâng cao năng lực sư phạm cho GV là yếu tố then chốt, quyết định đến việc nâng cao ý thức cho SV trong quá trình học tập nội dung GDTC. Mỗi GV cần nâng cao KN soạn giáo án. Bảo đảm đầy đủ kiến thức, nội dung, sát đối tượng và có ví dụ thực tế rõ ràng. GV cần vận dụng tốt các PP linh hoạt, mềm dẻo, tạo ra không khí hứng khởi, kích thích ý chí học tập của SV. GV cần thường xuyên trao đổi với SV về các tình huống sư phạm trong lớp học; uốn nắn SV về thái độ học tập... Cùng với đó, nhà trường cần chọn GV đủ tiêu chuẩn để đào tạo nâng cao trình độ. Mặt khác, cần chọn lọc, đào tạo những SV sư phạm giỏi, yêu nghề để tạo nguồn nhân lực. Nhà trường có cơ

chế thu hút người có trình độ tiến sĩ và các nhà khoa học đến công tác.

2.2.3. Tăng cường đầu tư, khai thác có hiệu quả CSVC phục vụ đào tạo ngành GDTC và ngoại khóa TDTT.

Nâng cao chất lượng, hiệu quả CSVC phục vụ đào tạo nội khóa và ngoại khóa GDTC. Tổ chức thống kê, tổng hợp, đánh giá về CSVC, trang thiết bị phục vụ GDTC và thể thao trong nhà trường; đề xuất giải pháp tăng cường CSVC bảo đảm cho việc dạy và học GDTC và hoạt động TT. Khai thác tối đa việc sử dụng có hiệu quả các công trình TDTT hiện có trong việc phục vụ giảng dạy và tập luyện TDTT ngoại khóa. Từng bước biên chế lớp học theo đặc thù môn học và số lượng công trình TDTT hiện có nhằm nâng cao chất lượng giờ học GDTC.

Xây dựng kế hoạch phát triển về CSVC, trang thiết bị, dụng cụ luyện tập phục vụ GDTC và hoạt động TT như nhà tập luyện đa năng, phòng tập, bể bơi... phù hợp với đào tạo giảng viên GDTC. Tổ chức kiểm tra giám sát chặt chẽ việc triển khai thực hiện xây dựng CSVC, tài chính phục vụ GDTC và TT trường học.

3. Kết luận

Nâng cao ý thức học tập môn GDTC cho SV Trường ĐHTV là vấn đề mang tính cấp thiết cả lý luận và thực tiễn, nhằm đáp ứng yêu cầu đổi mới GD trong tình hình mới. Đặc biệt trước sự phát triển của khoa học công nghệ, sự giao thoa văn hóa đã và đang có những tác động không nhỏ đến SV. Do đó, để nâng cao ý thức học tập môn GDTC của SV cần tiến hành thường xuyên, đồng bộ với nhiều hình thức, biện pháp. Mỗi GV, SV phải tích cực, chủ động trong việc tiếp cận với tri thức để tích lũy, phát triển tư duy; nâng cao hiểu biết, củng cố niềm tin, xây dựng ý thức vượt khó trong học tập và công tác, góp phần xây dựng nguồn nhân lực chất lượng cao cho đất nước.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2008), *Quyết định số 53/2008/QĐ-BGDĐT ngày 18/9/2008, Quy định về việc đánh giá, xếp loại thể lực HS, sinh viên*. Hà Nội
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2015), *Thông tư số 25/2015/BGDĐT, Quy định về chương trình môn học GDTC thuộc các chương trình đào tạo trình độ đại học*. Hà Nội
3. Nguyễn Hoàng Phương (2012), *Phân tích SWOT trong chiến lược kinh doanh*, NXB TT và TT. Hà Nội
4. Nguyễn Toán, Phạm Danh Tôn (2000), *Lý luận và phương pháp TDTT*, NXBTDTT. Hà Nội